

Rešeršně-analytická část přípravy kartografického díla: příkladová studie analýzy vybraných atlasů pro tvorbu ČHA

Fakulta stavební, katedra geomatiky

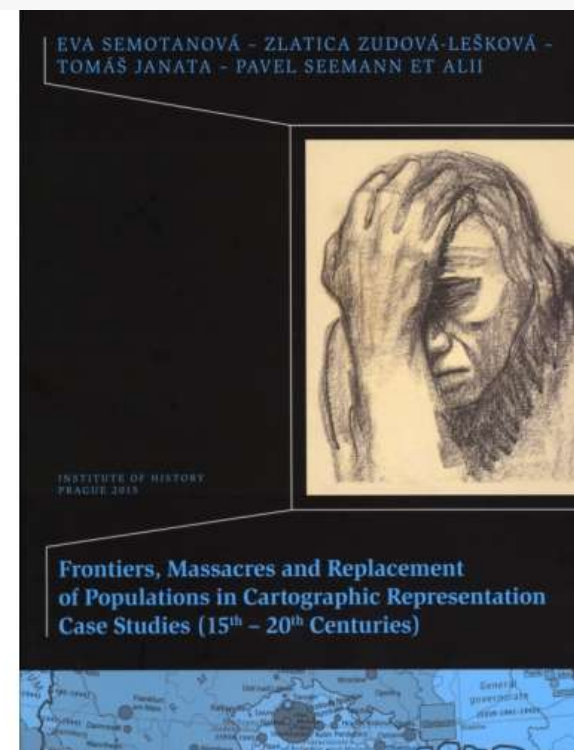
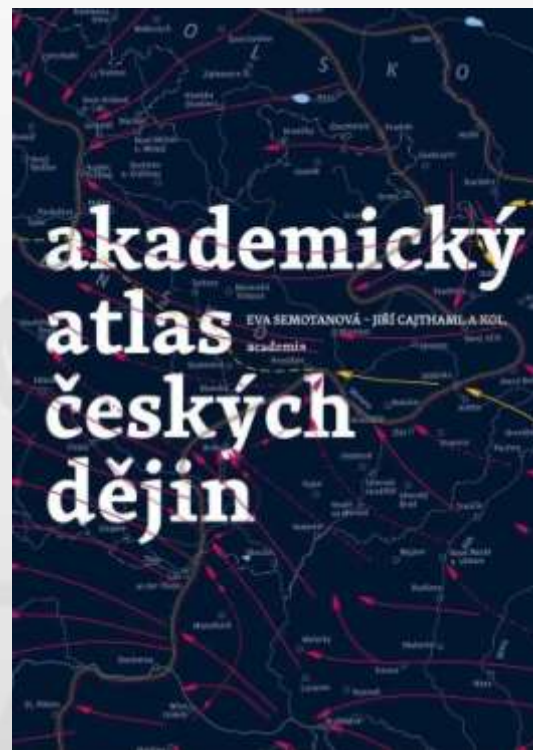
Jan D. Bláha & Pavel Seemann

Bratislava, 21. 10. 2016

ČESKÝ HISTORICKÝ ATLAS (2016–2020)

- rozsáhlý projekt ČVUT a HiÚ AV ČR
- návaznost projektu:

Akademický atlas českých dějin
Frontiers...

DATABÁZE VYBRANÝCH HISTORICKÝCH ATLASŮ (1945–2016)

- nutnost rešerše a analýzy dosud vydaných KD s podobným zaměřením
- celá řada charakteristik atlasů
- zapojení studentů
- základní rešerše => selekce atlasů (širší výběr) => selekce atlasů (užší výběr)
- různé úrovně podrobnosti databázových položek
 1. úroveň: řádově 500 položek,
 2. úroveň: řádově 80 položek,
 3. úroveň: řádově 20 položek)

DATABÁZE VYBRANÝCH HISTORICKÝCH ATLASŮ: 1. úroveň

1. úroveň DB (atlasy)

atribut dlouhý název	atribut v DB	formát dat	hodnoty
variantní název	NAZEV_2	text	název v hlavním jazyce díla
rok vydání	ROK	číslo	v případě více variantních názvů oddělovat středníkem (v pořadí v atlase uvedených jazyků, je-li český, pak jej uvést na první; není-li uvedeno, nevyplňovat; je-li uvedeno "?" nebo neznámé datum (v katalogích označeno jako "[0000]"), podbarvit žlutou b
autor 1	AUTOR_1	text	příjmení jméno ve tvaru "Příjmení, Jméno"
autor 2	AUTOR_2	text	příjmení jméno ve tvaru "Příjmení, Jméno"
autor 3	AUTOR_3	text	příjmení jméno ve tvaru "Příjmení, Jméno"
stát původu 1	STAT_1	text	CZ, GB,... dle normy ISO: https://cs.wikipedia.org/wiki/ISO_3166-1
stát původu 2	STAT_2	text	CZ, GB,... dle normy ISO: https://cs.wikipedia.org/wiki/ISO_3166-1
stát původu 3	STAT_3	text	CZ, GB,... dle normy ISO: https://cs.wikipedia.org/wiki/ISO_3166-1
jazyk díla 1	JAZYK_1	text	CS, EN, DE, IT, FR, SK... dle normy ISO: https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_k%C3%B3d%C5%AF_ISO_639-1
jazyk díla 2	JAZYK_2	text	CS, EN, DE, IT, FR, SK... dle normy ISO: https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_k%C3%B3d%C5%AF_ISO_639-1
jazyk díla 3	JAZYK_3	text	CS, EN, DE, IT, FR, SK... dle normy ISO: https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_k%C3%B3d%C5%AF_ISO_639-1
vydavatel 1	VYDAV_1	text	název vydavatele bez zkratk typu a.s., s.r.o. apod. (například "Karolinum")
vydavatel 2	VYDAV_2	text	název vydavatele bez zkratk typu a.s., s.r.o. apod. (například "Karolinum")
vydavatel 3	VYDAV_3	text	název vydavatele bez zkratk typu a.s., s.r.o. apod. (například "Karolinum")
místo vydání 1	MISTO_1	text	název sídla/města (je-li exonymum, pak jej použít, jinak endonyma)
místo vydání 2	MISTO_2	text	název sídla/města (je-li exonymum, pak jej použít, jinak endonyma)
místo vydání 3	MISTO_3	text	název sídla/města (je-li exonymum, pak jej použít, jinak endonyma)
celkový počet vydání	VYDANI	číslo	(bude se upravovat podle počtu dohledaných vydání), v případě jednoho vydání nevyplňovat
další dohledaná vydání	DALSI_VYD	text	2., rok; 3., rok; ... (vkládání hyperlinku na další vydání)
rozměr A, šířka (v mm)	ROZMER_A	číslo	pouze celočíselné hodnoty; není-li uvedeno, číslo 0 nevyplňovat
rozměr B, výška (v mm)	ROZMER_B	číslo	pouze celočíselné hodnoty
počet stran (arabské)	STRANY_1	číslo	není-li uvedeno, nevyplňovat
počet stran (římské)	STRANY_2	číslo	převést na arabské číslo (např. xix odpovídá 19); není-li uvedeno, nevyplňovat
cena (pouze je-li uvedena)	CENA	číslo	pouze celočíselné hodnoty v korunách (při převodu z jiné měny počítat 1 EUR = 27 Kč, 1 USD = 24 Kč, 1 GBP = 35 Kč, 1 PLN = 4 Kč)
ISBN	ISBN	text	ISBN ve tvaru obvyklém, u novějších publikací ISBN-13 (13místný kód: např. 978-...), u starších ve formátu ISBN-10 (10místný kód: např. 80-01-00000-1)
knihovna - počet knihoven	KNIH_POC	číslo	číslo knihoven
sigla/kód knihovny (město, kód státu)	KNIH_KOD	text	sigla dle NK, jsou i kódy zahraničních knihoven, kód státu dle normy ISO (viz výše), u českých uvést pouze město - např. (Praha) PRA
kategorie zaměření atlasu	KAT_1	text	základní odhad kategorie atlasu na základě názvu atlasu, anotace či summary (kategorie: viz poznámka *), v případě více kategorií uvést všechny
odkaz na webový záznam	WEB	text	je-li k dispozici hyperlink na záznam atlasu, vložit do pole aktivní odkaz hyperlink na web
poznámka	POZNAM	text	volitelná poznámka k atlasu

DATABÁZE VYBRANÝCH HISTORICKÝCH ATLASŮ: 2. úroveň

barevnost	BARVY	text	1 (čb), 4 (barevné), 2 (uvést barvy dle CMY), apod.
obálka	OBALKA	text	001_cover hyperlink na soubor
titul	TITUL	text	001_titel hyperlink na soubor
obsah publikace	OBSAH	text	001_content hyperlink na soubor
mapový klíč	KLIC	text	001_key hyperlink na soubor
počet map (odhad u rozsáhlých atlasů)	MAPY	číslo	v případě rozsáhlých atlasů se bude jednat o odhad (ca. číslo)
časové vymezení	OBDOBI	text	od nejstarší zachycené události po nejnovější -(značení bude doladěno s historiky), další specifikace bude dodána **
prostorové vymezení	PROSTOR	text	v případě jednotlivých států kód státu dle normy ISO (viz výše), svět "S", přesné značení regionů bude dodáno (př. 1_N,1_E,1_
metody tematické kartografie	METODY	text	Kp, Kn... dle stanoveného klíče
měřítko	MERITKA	text	např. 100T, 2M (1 : 100 000, 1: 2 000 000)
kategorie map	KAT_2	text	bude stanoveno => počet atributů bude vycházet z počtu kategorií
ukázka 1	UKAZ_01	text	001_01 hyperlink na soubor
ukázka 2	UKAZ_02	text	001_02 hyperlink na soubor
ukázka 3	UKAZ_03	text	001_03 hyperlink na soubor
ukázka 4	UKAZ_04	text	001_04 hyperlink na soubor
ukázka 5	UKAZ_05	text	001_05 hyperlink na soubor
ukázka 6	UKAZ_06	text	001_06 hyperlink na soubor

DATABÁZE VYBRANÝCH HISTORICKÝCH ATLASŮ: 3. úroveň

3. úroveň DB (informace o jednotlivých ukázkách map)

atribut dlouhý	atribut v DB	formát dat	hodnoty
název v 1. vydání	_NAZEV_1	text	
název v 2. vydání	_NAZEV_2	text	v případě změny názvu uvést, jinak ponechat volné
název v 3. vydání	_NAZEV_3	text	v případě změny názvu uvést, jinak ponechat volné
název v 4. vydání	_NAZEV_4	text	v případě změny názvu uvést, jinak ponechat volné
název v 5. vydání	_NAZEV_5	text	v případě změny názvu uvést, jinak ponechat volné
měřítko	_MERITKO	text	např. 100T, 2M (1 : 100 000, 1: 2 000 000)
zobrazené území	_UZEMI	text	území dnešních států či regionů (viz výše uvedené prostorové vymezení)
zachycený rok/období	_OBDOBI	text	dle povahy mapy (některé jsou k určitému roku či měsíci - válečné události, jindy delší čas.úseky, jindy konkr.události); jinde roz
kategorie mapy	_KATEGORIE	text	bude stanoveno
metody tematické kartografie	_METODY	text	Kp, Kn... dle stanoveného klíče
poznámka	_POZNAM	text	

NÁSLEDNÁ ANALÝZA DATABÁZE ATLASŮ

A) analýza struktury atlasu:

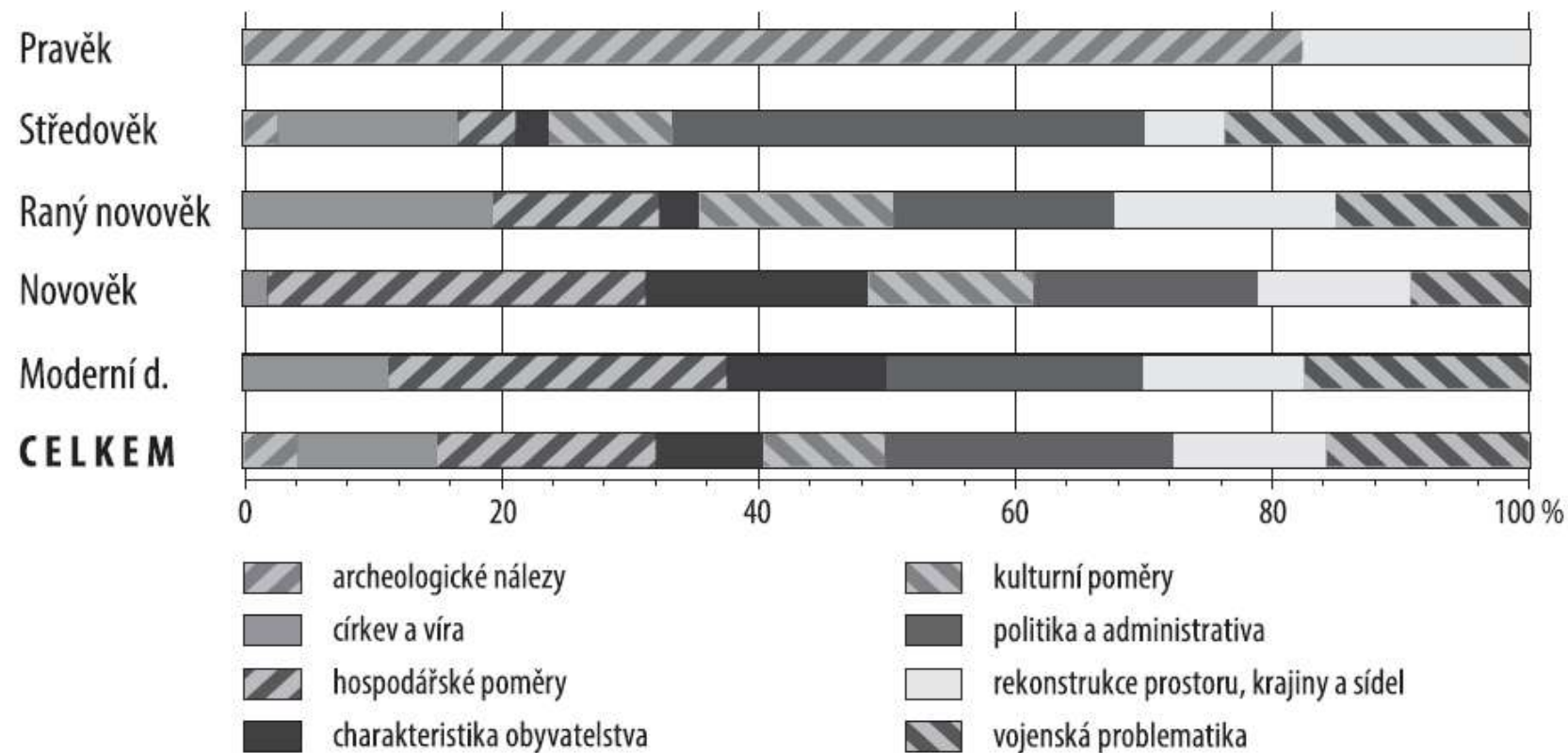
- 1) typologie map
- 2) z hlediska zastoupení map, textu a obrazové složky
- 3) komplexnost map
- ...

B) analýza měřítek

C) analýza použitých metod tematické kartografie

D) analýza titulů jednotlivých map

...

Obr. 1 – Struktura tematického zaměření map v jednotlivých oddílech atlasu.

III.48b KAVALÍRSKÉ CESTY HEŘMANA JAKUBA ČERNÍNA Z CHUDENIC Z LET 1678-1682 A 1683-1684

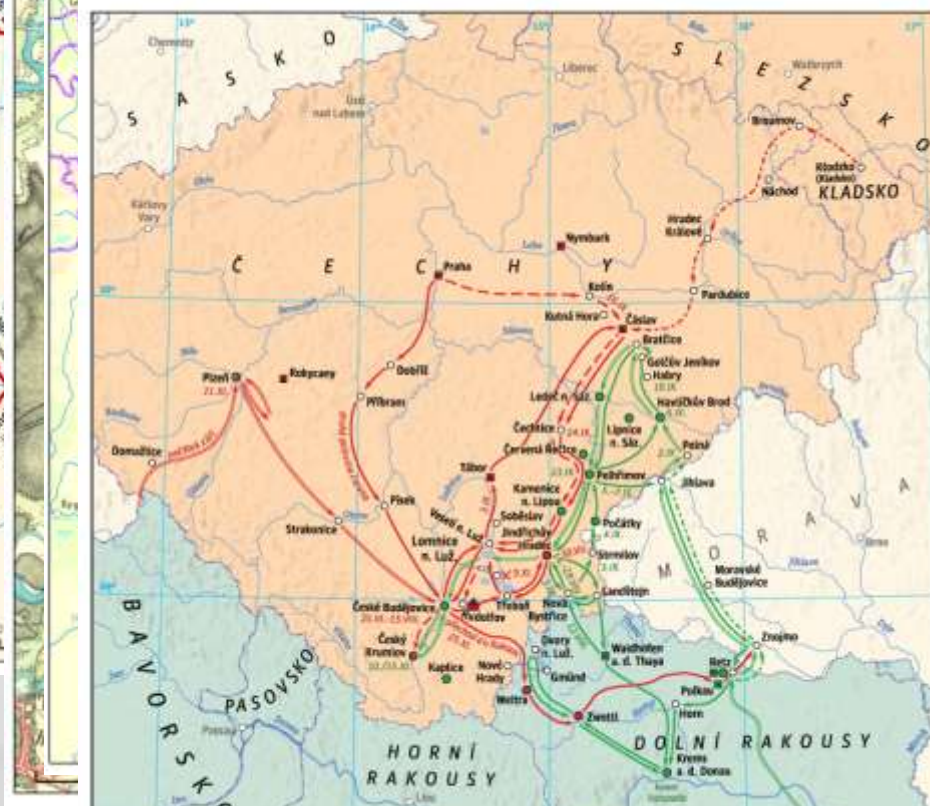
III.22a POČTY BERNÍCH OSEDLÝCH A BERNÍCH LÁNŮ V ČESKÝCH ZEMÍCH V LETECH 1653 AŽ 1748

III.05b POŠTOVNÍ SPOJE NA ÚZEMÍ ČECH A MORAVY V RANÉM NOVOVĚKU

III.08b ŠPORKOVA BAROKNÍ KRAJINA U LYSÉ NAD LABEM

III.03b HRDELNÍ SOUDY V ČECHÁCH PO VYHLÁŠENÍ PATENTU V ROCE 1765

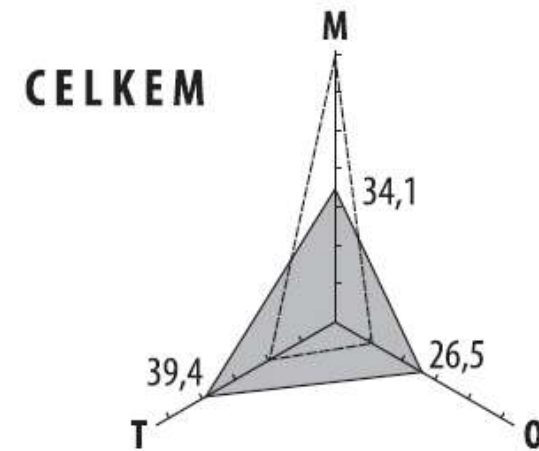
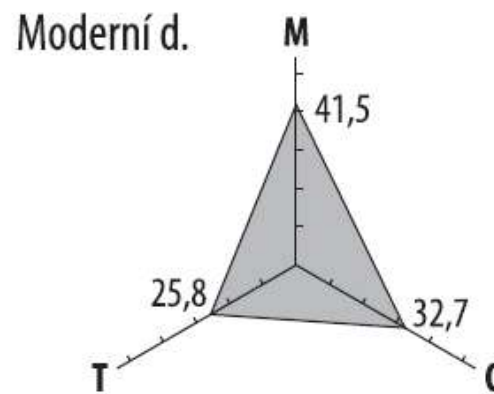
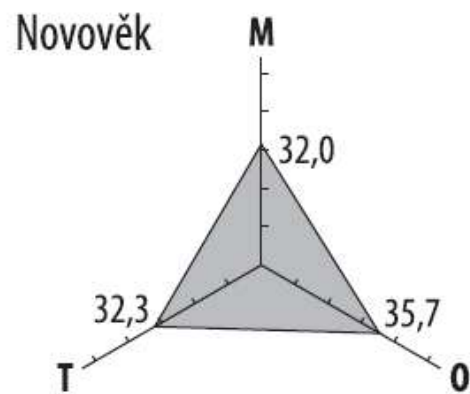
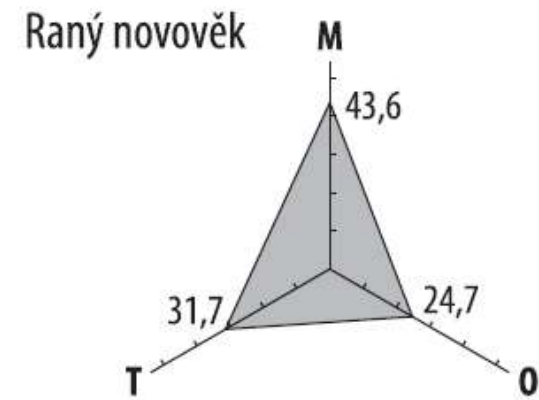
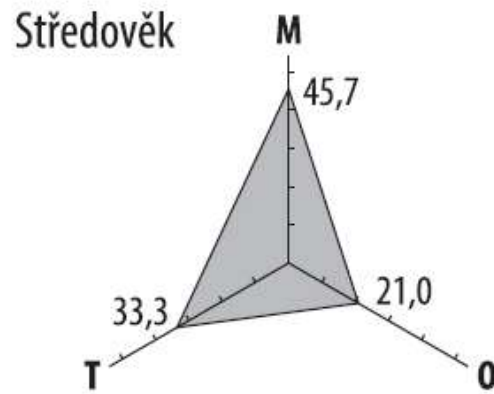
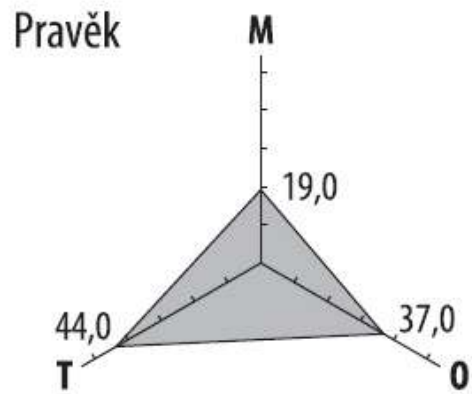
III.13a STAVOVSKÉ POVSTÁNÍ A VÁLKA ČESKÁ (1)

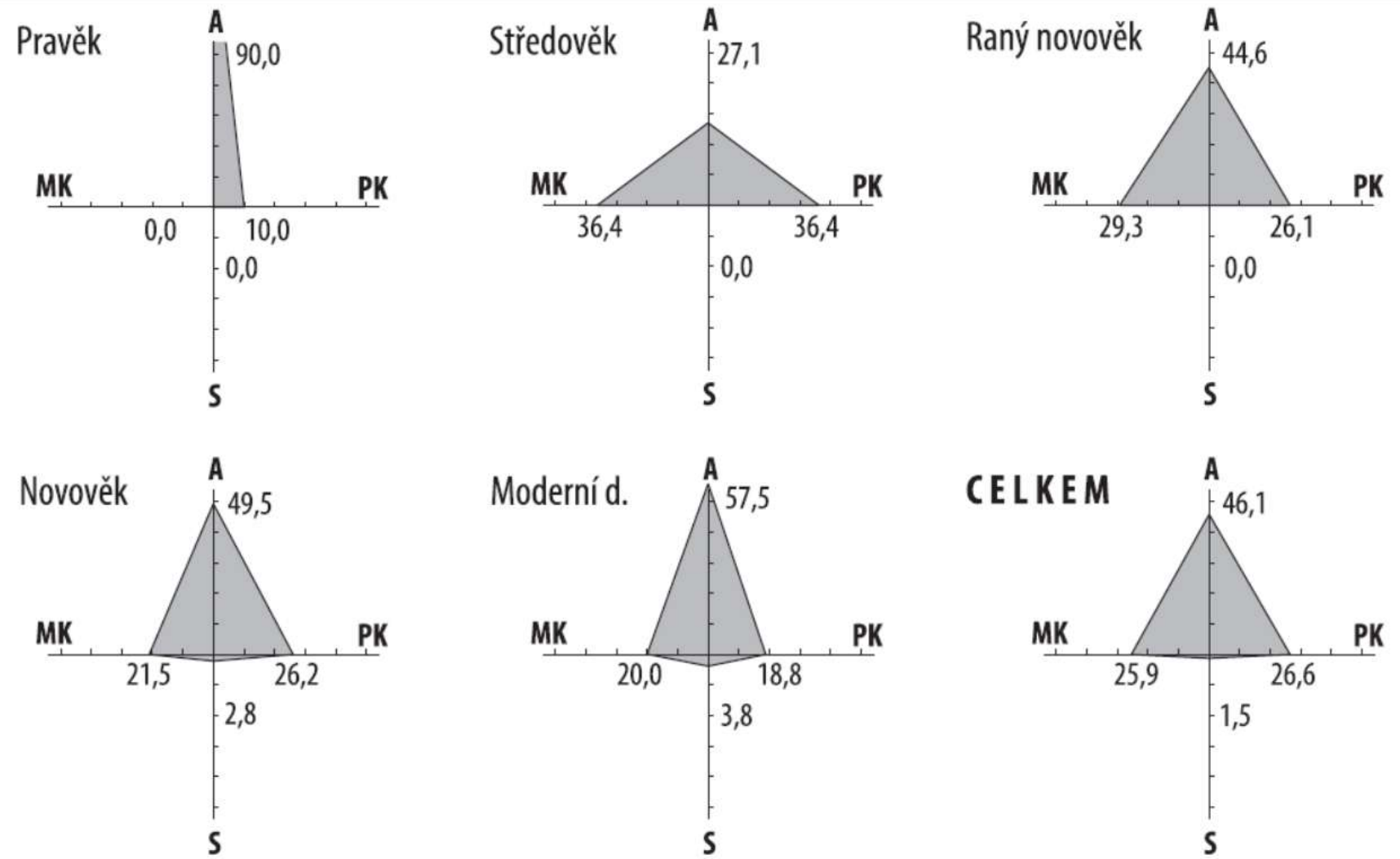
- Vpád v září stavovského povstání
- Vejska českých stavů a protestantské Unie
 - Thurnovo vojsko
 - Hohenlobovo vojsko
 - generální šlejské vojsko (Petr Arndt)
 - Mersaldovo vojsko
 - Čiřácká vojska
 - Dampierovo vojsko
 - Buzopetrovo vojsko
 - čiřácký komisař Khuen de Bezaio
 - posádka stavovského vojska
 - posádka stavovského vojska vystřídána posádkou čiřáckého vojska
 - staveničkyně stavovské letovosti
 - posádka čiřáckého vojska
 - posádka čiřáckého vojska vystřídána posádkou stavovského vojska
 - staveničkyně čiřáckého vojska
 - hlavní stan stavovského vojska
 - vítězná bitva stavovských vojsk
 - prothabsburská koalice
 - habsburská koalice
- 0 50 km

- politická/administrativní mapa
- cesty jednotlivců a skupin
- kartogramy, kartodiagramy
- komunikační sítě
- nové vrstvy nad starou mapou
- lokalizace bodových objektů
- válečná tažení / bitvy

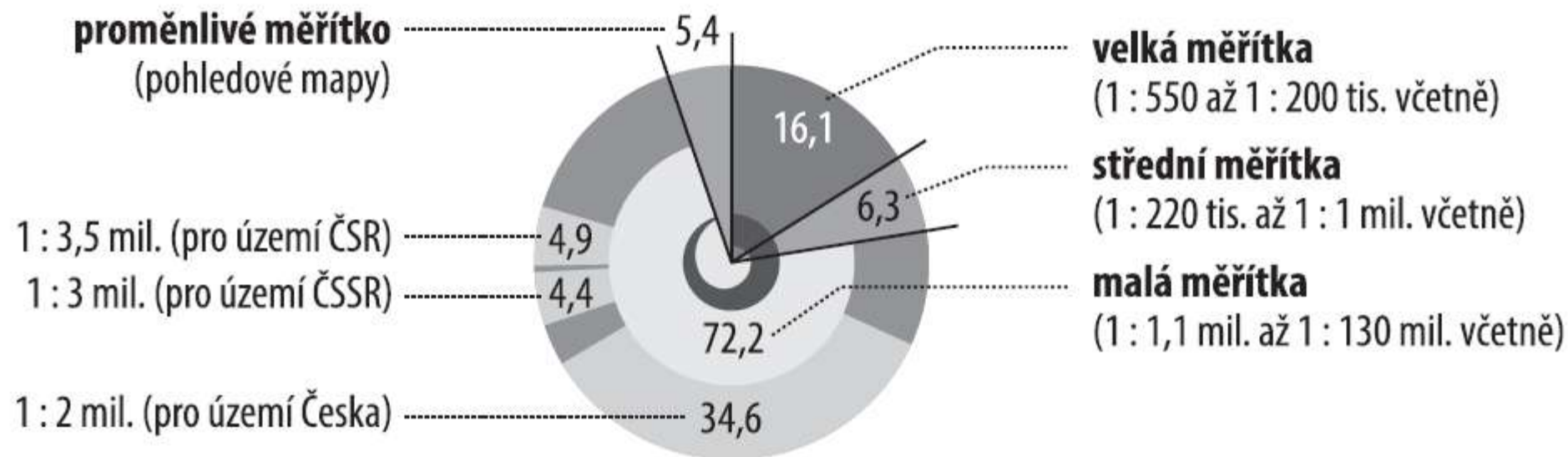

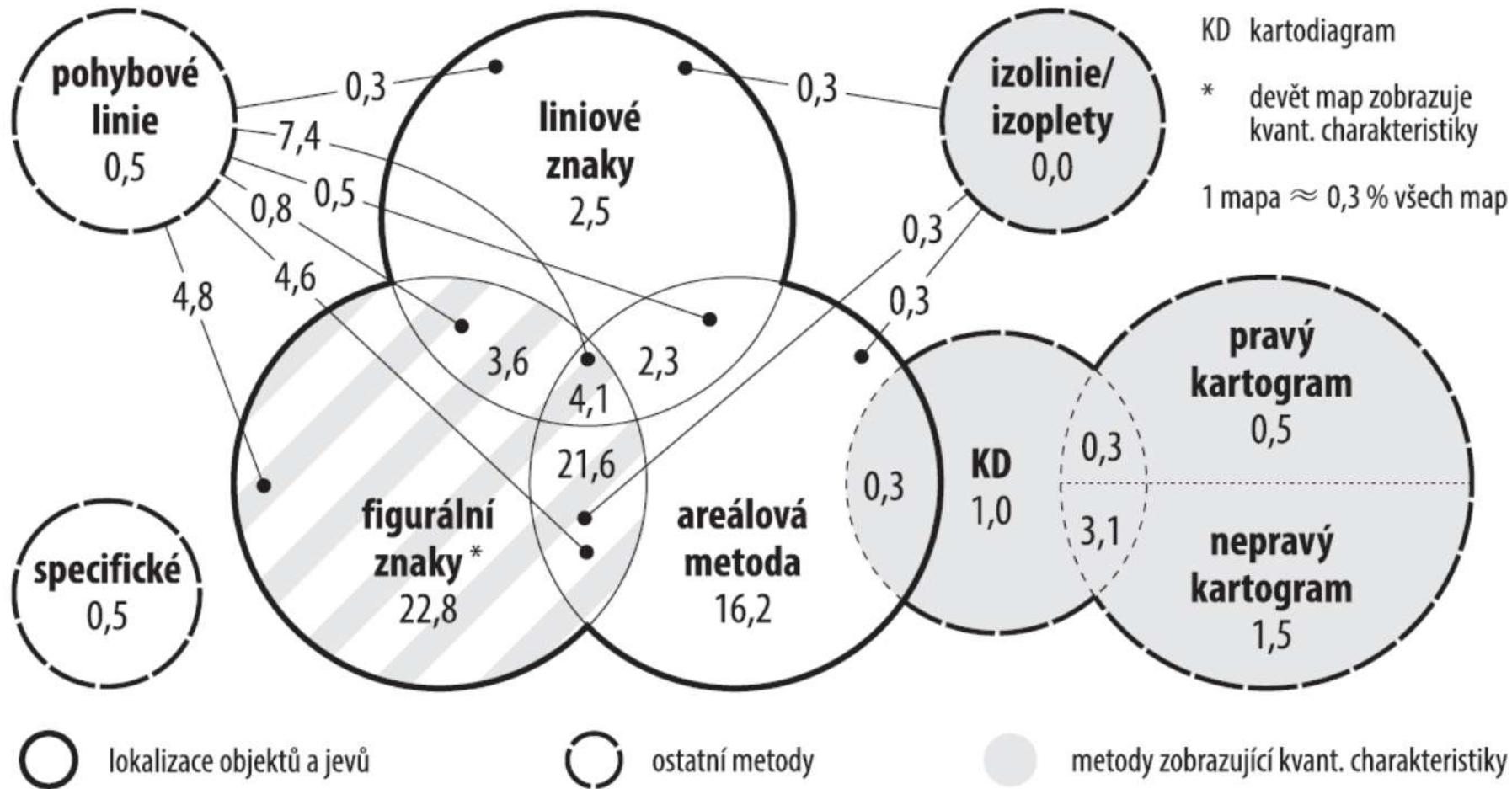
Obr. 2 – Procentuální zastoupení map, textu a obrazu.

Obr. 4 – Procentuální zastoupení analytických (A), méně komplexních (MK), polykomplexních (PK) a syntetických (S) map v atlasu.

Obr. 3 – Měřítko map použitá v atlasu. Poznámky: údaje v grafu jsou uvedeny v procentech.

Obr. 5 – Procentuální zastoupení metod tematické kartografie v mapách v atlasu.

VÝSLEDKY ANALÝZY >> KONCEPCE ELEKTRONICKÉHO A TIŠTĚNÉHO ATLASU

OTÁZKA: Ovlivní rešerše a analýza předpokládanou koncepci elektronického a tištěného atlasu?

- inspirační zdroj
(koncepte atlasu – zrcadlo sazby, měřítko ap., vyjadřovací prostředky, témata a obsah map)
- datový zdroj
 - + AAČD a Frontiers
 - + nová témata od historiků a geografů (20. stol.)

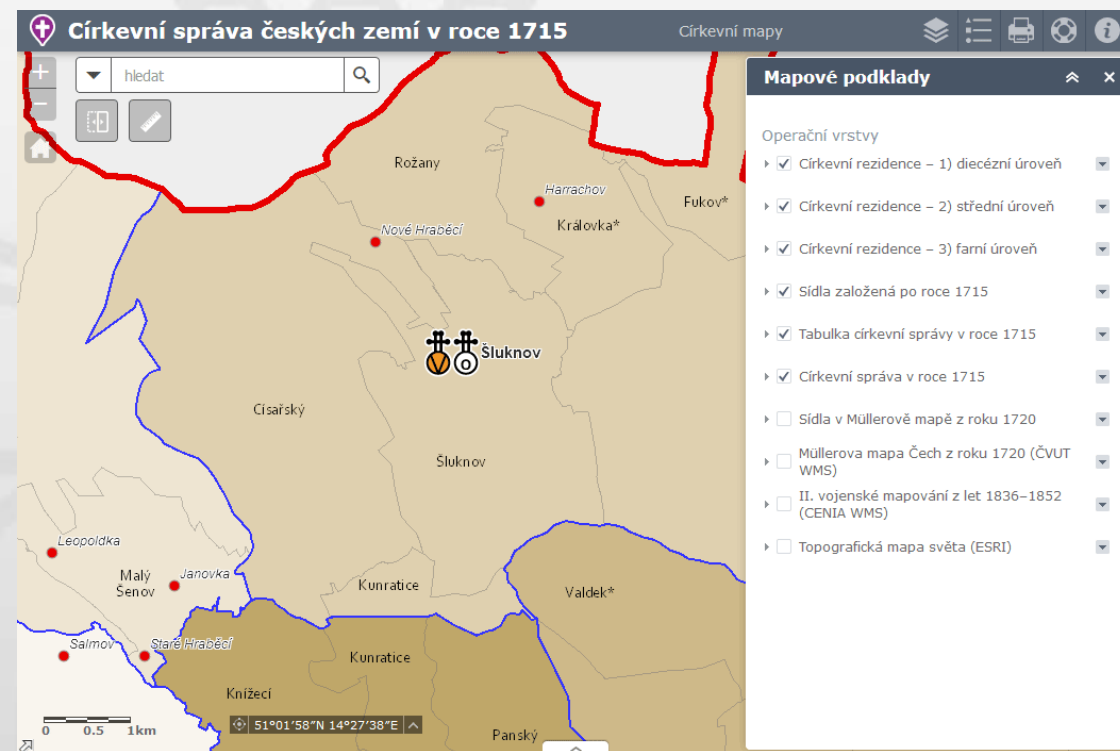
>> KONCEPCE ELEKTRONICKÉHO ČHA

– technologie

– organizace a funkcionality webových map

– typy webových map dle obsahu (viz výše uvedené příklady v rámci analýzy)

>> KONCEPCE TIŠTĚNÉHO AČD 20. STOLETÍ

- způsob práce s atlasem (rozměry a způsob používání atlasu, obsah a rozsah)
- umístění map v atlase (mapy s textem, fotografiemi a ilustracemi)
- kompozice jednotlivých map (mapy k okraji, s rámem či „ostrovní“, umístění kompozičních prvků...)
- znakový klíč
- metody tematické kartografie

Církevní rezidence

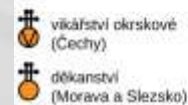
1) diecézní úroveň

2) střední úroveň
vikářství okrskové nacházející se v Čechách přl.

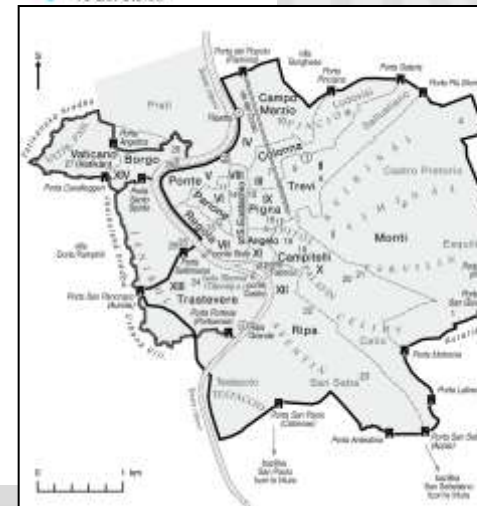
ostatní na podrobně
naznačeném území

3) fami úroveň

Sídla založená po roce 1715

Rešeršně–analytická část přípravy kartografického díla: příkladová studie analýzy vybraných atlasů pro tvorbu ČHA

Děkujeme za pozornost

Pracovní verze stránek projektu:

<http://peso.fsv.cvut.cz/naki/cha/>

Jan D. Bláha >> jd@jackdaniel.cz

Pavel Seemann >> pavel.seemann@fsv.cvut.cz